

УДК 37.091.33-027.22:792.091:811.111

DOI: 10.31652/2786-9083-2025-6(2)-72-81

*Людмила Прадівлянна, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри англійської мови
та методики її навчання
Вінницького державного педагогічного університету і
мені Михайла Коцюбинського
ORCID.org/0000-0003-1752-8613
lpradivlianna@vspu.edu.ua*

ІНТЕГРАЦІЯ ДРАМИ У НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ: ВІД РОБОТИ З ХУДОЖНІМ ТЕКСТОМ ДО ТВОРЧИХ МЕТОДІВ І ПОСТАНОВОК

Стаття присвячена дослідженню можливостей інтеграції драми в навчання англійської мови в закладах освіти. Актуальність роботи зумовлена потребою пошуку ефективних методів, здатних поєднувати мовленнєвий розвиток здобувачів освіти з емоційною залученістю, критичним мисленням та соціальною взаємодією. Незважаючи на широке використання художніх текстів у традиційному навчанні, потенціал драми як інноваційного, діяльнісного та міждисциплінарного ресурсу залишається недостатньо систематизованим. Метою статті є теоретичне обґрунтування й методичний аналіз драми як ресурсу іншомовної освіти, а також апробація драматичних методів на матеріалі студентських проєктів, виконаних у межах курсу «Сучасна англійська мова: драма та використання її ресурсів в освітньому процесі». У дослідженні розглянуто чотири студентські розробки, що репрезентують різні моделі використання драми: інтерпретаційну роботу з текстом, імпровізаційно-рольові методи, творчі постановочні практики та драматичні ігри для розвитку комунікативності й критичного мислення. Узагальнення результатів показує, що студенти виокремлюють кілька ключових типів драматичної діяльності (робота з текстом, рольова та імпровізаційна взаємодія, перформативні форми, інтерактивні ігри), визначають спільні педагогічні цілі та вбачають у драмі ефективний інструмент формування мовленнєвих, інтерпретаційних, соціальних та творчих компетентностей. Результати дослідження підтверджують, що драма створює багатовимірний навчальний простір, у якому літературний текст поєднується з діяльнісною практикою, а навчальний процес набуває динамічності, мотиваційної насиченості та особистісної значущості.

Ключові слова: драматизація; рольова гра; process drama; драматичні методи; комунікативна компетентність; соціальна взаємодія; творчі методи навчання

*Liudmyla Pradivlianna, PhD (Philology),
Associate Professor of Foreign Languages Department
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University
ORCID.org/0000-0003-1752-8613
lpradivlianna@vspu.edu.ua*

INTEGRATING DRAMA INTO ENGLISH LANGUAGE EDUCATION: FROM WORKING WITH LITERARY TEXTS TO CREATIVE METHODS AND PERFORMATIVE PRACTICES

The article examines the integration of drama into English language teaching in secondary and higher education. The relevance of the study stems from the growing need for methods that simultaneously enhance learners' speaking skills, emotional engagement, critical thinking, and social interaction. Although literary texts are widely used in traditional language instruction, the pedagogical potential of drama as an innovative, action-based and interdisciplinary resource remains insufficiently systematised. The aim of the article is to provide a theoretical justification and methodological analysis of drama in EFL education, as well as to present the results of its practical implementation through student projects carried out within the university course "Modern English-Language Drama and Its Educational Applications."

Four student projects are analysed, each representing a distinct model of drama-based pedagogy: interpretative work with dramatic texts, improvisational and role-play techniques, creative performative practices, and drama games designed to develop communication and critical thinking. The synthesis of results shows that students identify several core types of drama activities (text interpretation, role-based interaction, performance, interactive drama games), articulate shared pedagogical aims, and recognise drama as an effective tool for developing linguistic, interpretative, social and creative competences. The findings demonstrate that drama creates a multidimensional learning environment in which literary texts are experienced through action, communication becomes meaningful and authentic, and the learning process gains dynamism, emotional depth, and personal relevance.

Keywords: dramatization; role-play; process drama; drama-based methods; communicative competence; social interaction; creative learning techniques

Постановка проблеми. Одним із ключових викликів сучасної методики навчання англійської мови є пошук ефективних педагогічних інструментів, здатних одночасно розвивати мовленнєві уміння й критичне мислення та забезпечувати емоційну залученість студентів. Практика свідчить, що традиційні підходи дедалі частіше виявляються недостатніми для формування цілісного комунікативного досвіду, який поєднує когнітивний, культурний та діяльнісний компоненти. У цьому контексті особливої уваги потребують методи, що забезпечують автентичну взаємодію та стимулюють внутрішню мотивацію до спілкування.

Раціональний і вмотивований вибір навчальних методів, здатних підтримувати високу активність і взаємодію студентів, вимагає від викладача креативного підходу, адже, за слушним зауваженням М. Кузьмінського, «педагогіка є наукою і мистецтвом одночасно, тому підхід до вибору методів навчання має ґрунтуватися на творчості педагога» (Кузьмінський, 2008, с.159). Одним із таких інноваційних напрямів виступає театральнo-педагогічний підхід, що інтегрує елементи мистецької діяльності у процес оволодіння іноземною мовою.

Попри значний досвід використання художніх текстів у навчанні англійської мови, потенціал драми як методичного ресурсу часто залишається недооціненим. Художній текст, зокрема драматичний, нерідко функціонує лише як матеріал для читання чи аналізу, хоча за своєю природою він створений для дії, голосового втілення, взаємодії та творчої інтерпретації. Залучення драматизації, рольових ігор, імпрoвізації та навчальних постановок повертає текстові його первинну перформативність, а навчанню – динамічність, емоційність і креативність. Дефіцит інтегрованих підходів й недостатня вивченість драматичних методів, з одного боку, та потенціал використання драматургії для розвитку комунікативної компетентності, з іншого, зумовлюють **актуальність** запропонованого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання використання драми в іншомовній освіті має міждисциплінарний характер і спирається на напрацювання лінгводидактики, психології, театрознавства та соціокультурної педагогіки. У світовій практиці теоретичну основу становлять ідеї дослідників, які трактують драму як засіб розвитку комунікативності, спонтанності та автентичності мовлення. Так, Г. Болтон і Д. Хіткоут наголошували на соціально-ігровій природі драматичної діяльності, що забезпечує емоційне занурення,

емпатію й співтворчість, а відтак стимулює природну мовленнєву активність (Heathcote, Bolton, 1995).

Сучасні дослідники драми також підкреслюють, що робота з драматичним текстом забезпечує глибше занурення в культурні контексти та формує міжкультурну чутливість. Вони наголошують, що такі методи створюють «більш приємне навчальне середовище» (Ібрагімова, 2025, с. 19). Як зазначає І. Д. Гомес, «залучений і зацікавлений студент буде вчитися, а драма безпосередньо зацікавлює» (Гомес, 2020, с. 30). Подібні думки висловлює М.М. Зуд, який визначає драму як «потужний інструмент викладання мови, який інтерактивно залучає всіх учнів протягом усього уроку», та доводить, що вона допомагає збалансувати розвиток рецептивних і продуктивних навичок завдяки природній інтеграції читання, письма, говоріння та аудіювання (Zyoud, 2010).

У сучасних студіях простежуються різні напрями роботи з драматичними текстами. Перший напрям представлений роботами, що аналізують драматичний наратив як ресурс для розвитку навичок інтерпретації та критичного мислення. Зокрема, Д.Ш. Ібрагімова підходить до драматичної гри як «методу, який забезпечує більш глибоке і більш емоційне сприйняття тексту» (Ібрагімова, 2025, с. 18). Спираючись на здобутки драматично-орієнтованого навчання, когнітивної лінгвістики та конструктивістських підходів, авторка обґрунтовує ефективність драматизації, імпровізації та елементів постановки для кращого розуміння художнього тексту й розвитку інтерпретаційного мислення. Дослідниця демонструє, що драматичні методи сприяють усвідомленню мотивації персонажів, художніх конфліктів і проблематики твору, одночасно розвиваючи творчість, емпатію, рефлексивність та комунікативні компетентності студентів (Ібрагімова, 2025).

А. Деві та Р. Хаяті підтверджують ці висновки у своєму експерименті: «інтеграція театральної діяльності значно сприяє покращенню мовленнєвих навичок учнів завдяки створенню цікавого й виразного навчального середовища, а також підвищує їхню впевненість у собі та зменшує страх перед виступами» (Деві, Хаяті, 2025, с. 41). Автори роблять висновок, що використання театральних практик має довготривалий позитивний вплив на формування комунікативної компетентності й публічної впевненості студентів. Результати дослідження Md Rafiqul Islam також висвітлюють численні переваги драматичного мистецтва, включаючи «підвищення впевненості в собі, покращення роботи в команді, вдосконалення навичок імпровізації та підвищення самооцінки» (Islam, 2023, с. 92).

Другий напрям роботи з драмою розглядає драматичні техніки як засіб моделювання комунікативних ситуацій. Імпровізація, рольові ігри, читання з розподілом ролей, техніки *hot seating*, *teacher-in-role*, *mantle of the expert* сприяють розвитку вільного мовлення, міжособистісної взаємодії, навичок співпраці, проблемного мислення та професійної рефлексії. Важливим аспектом є те, що драматична діяльність знижує мовленнєвий бар'єр і страх помилки, дозволяючи студентам діяти у творчому, умовному просторі.

Українські науковці також акцентують роль активних методів у формуванні іншомовної комунікативної компетентності, підкреслюючи значення інтерактивних підходів та діяльнісного навчання. Так, С. А. Кириченко та Є. Ю. Куряєва, аналізуючи можливості застосування драматизації у викладанні англійської мови, визначають її як ефективний метод, що стимулює мовленнєву активність, мотивує до практичного використання мови, розвиває комунікативні й творчі навички та підвищує інтерес до навчання. Автори доводять, що драматизація слугує мостом між традиційною граматично-лексичною практикою та комунікативно-творчим підходом, сприяючи розвитку учнів: «драматизація на уроках англійської мови спрямована на гармонійний розвиток особистісних якостей та активізації резервних можливостей особистості» (Кириченко, Куряєва, 2015, с. 223).

Погодимося з С.В. Івасішиною, яка, проаналізувавши здобутки українських та зарубіжних методистів, назвала драматизацію «унікальним методичним прийомом, що сприяє як формуванню мовних навиок, так і більш глибокому розумінню інших предметних областей» (Івасішина, 2016, с. 27).

Отже, аналіз наукових джерел засвідчує, що драма є потужним засобом інтеграції мовної, соціокультурної та творчої складових навчання англійської мови. Водночас українській методичній думці бракує комплексних досліджень, які б поєднували роботу з драматичним текстом і педагогічну драму, що визначає актуальність цієї праці.

Метою статті є аналіз можливостей інтеграції драми у навчання англійської мови в закладах загальної освіти. У фокусі дослідження – робота з драматичним художнім текстом, використання творчих драматичних методів (рольової гри, імпровізації, драматизації), а також застосування постановочних практик як засобу формування іншомовної комунікативної компетентності, креативності, інтерпретаційних умінь і навичок соціальної взаємодії здобувачів освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

У сучасній педагогічній і літературознавчій традиції поняття *драми* трактується широко – як літературний текст, метод навчання та вид діяльності. У літературному розумінні драма – це художній рід, що передбачає конфлікт, дію і діалог та має сценічний потенціал. Проте в освіті термін набуває методичного виміру і позначає комплекс прийомів, спрямованих на активну комунікацію, творчість і розвиток критичного мислення. Драма постає не лише як художній текст, але і як педагогічний метод, що активізує пізнавальну діяльність учнів через взаємодію, рольове проживання ситуацій та створення умов для особистісної залученості. Освітні інтерпретації драми сформували окремий методичний напрям — *drama in education* (DiE), який окреслює широкий спектр прийомів і технологій, заснованих на драматичній участі.

Однією з ключових моделей є *process drama* – дослідження *process-drama* в EFL/ESL систематизовано в статті Ш. Луо (Luo, 2024) Це вид діяльності, у якому учасники створюють і розвивають художньо-ігрову ситуацію без

попередньо визначеного сценарію. Метою є не результат у формі вистави, а процес взаємодії, дослідження проблеми та занурення в роль. Інша форма – *role-play*, що передбачає імітацію реальних або вигаданих комунікативних ситуацій. На відміну від *process drama*, рольова гра має чіткіші рамки, спрямована на відпрацювання мовних моделей і соціальних ролей, часто використовується під час навчання усного мовлення та розвитку стратегій міжкультурної комунікації. Нарешті, *scripted drama* ґрунтується на попередньо підготовленому тексті – драматичному уривку, сцені або п'єсі. Учні працюють із репліками, інтонацією, жестами, що дозволяє цілеспрямовано формувати фонетичну компетентність, лексико-граматичні навички й уміння інтерпретації літературного тексту.

Таким чином, поняття «драма» у педагогічній практиці функціонує як багатопаровий феномен, що інтегрує текст, творчий процес та діяльність, пропонуючи ефективний інструмент формування мовної, соціокультурної і комунікативної компетентностей.

Другим важливим теоретичним виміром є комунікативний та інтеракційний підходи до навчання мови. Згідно з ними, мова опановується найефективніше через реальну або наближену до реальності взаємодію, де учасники орієнтуються не на відтворення окремих мовних одиниць, а на досягнення комунікативної мети. Драматична діяльність повністю відповідає цій логіці: вона створює природні ситуації взаємодії, у яких учні змушені домовлятися, уточнювати, аргументувати, реагувати на непередбачувані репліки співрозмовників.

Соціокультурний підхід додає ще один рівень осмислення драми. Мова розглядається не лише як система знаків, а як інструмент входження в культуру, освоєння соціальних норм та моделей поведінки. Драматичні практики дозволяють учням прожити різні культурні сценарії, поставити себе на місце іншого, розпізнавати цінності й стратегії поведінки, притаманні певній спільноті. Участь у драмі актуалізує досвід міжкультурного діалогу та формує здатність до емпатії, що особливо важливо в умовах мультикультурної освіти та глобалізованого суспільства.

Отже, психолого-педагогічні засади використання драми спираються на інтеграцію розвитку мовних навичок, особистісних якостей та соціальної компетентності. Драма створює навчальний простір, де когнітивні, емоційні та комунікативні процеси функціонують як єдине ціле. По-перше, драматичні методи сприяють **розвитку усного мовлення**, оскільки кожна драматична ситуація створює реальну потребу говорити. По-друге, драма реалізує принцип *learning by doing*. Активне залучення у рольову взаємодію сприяє глибшому засвоєнню мовного матеріалу, оскільки знання інтегрується з емоційним досвідом та практичною дією. По-третє, драматична діяльність дозволяє суттєво знизити мовленнєву тривожність. Учні перебувають «в ролі», що створює психологічну дистанцію між ними та власними помилками. В умовах гри вони менше бояться висловлюватися, частіше ризикують, вільніше експериментують з мовою. Це особливо важливо для тих, хто відчуває невпевненість або бар'єри

під час публічних виступів. Крім того, участь у драмі сприяє розвитку емпатії та соціальної взаємодії. Виконуючи різні ролі, здобувачі освіти вчаться бачити ситуацію з позиції іншого, розуміти мотиви, переживання і цінності різних персонажів. Групова діяльність формує навички командної роботи, відповідальності, здатності домовлятися та підтримувати партнерів.

У сукупності ці характеристики показують, що драма не є додатковим або факультативним інструментом, а повноцінною навчальною технологією, здатною комплексно розвивати мовну, соціальну й емоційну компетентності студентів.

Студентські проекти. Представлена стаття є результатом роботи, виконаної під час викладання курсу «Сучасна англomовна драма та використання її ресурсів в освітньому процесі» для студентів сьомого семестру факультету іноземних мов Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Перша половина курсу була присвячена опрацюванню драматичних текстів В. Шекспіра (*Hamlet, Macbeth, Taming of the Shrew*), О. Уайльда (*The Importance of being Ernest*) та Дж.Б. Прістлі (*An Inspector Calls*).

Практична частина курсу включала проектно-методичну діяльність, спрямовану на дослідження потенціалу драматичних методів та шляхів їх упровадження у навчання іноземних мов. Студентам було запропоновано провести міні-дослідження щодо можливостей використання драми у власній майбутній педагогічній діяльності. Завданням проекту було:

1. визначити типи роботи з драмою на уроках англійської мови;
2. окреслити педагогічні цілі та очікувані результати (learning outcomes);
3. запропонувати типові види завдань і вправ, які можуть бути інтегровані в шкільне навчання;
4. розробити власний фрагмент заняття;
5. апробувати його під час практичного воркшопу в аудиторії та провести самоаналіз.

Студенти працювали у групах, створюючи окремі проекти, кожен з яких мав власну тематичну спрямованість, але спирався на ідею використання художньої драми або драматичних методів як засобу формування іншомовної комунікативності, інтерпретаційних умінь, креативності та соціальної взаємодії.

Для статті було обрано чотири найбільш цікавих проекта. Основні результати напрацювань узагальнено і представлено далі.

1. Загальна характеристика студентських проектів.

Проект 1. Робота з драматичним текстом та його інтерпретацією (Shakespeare Workshop). Цей проект був побудований навколо опрацювання драматичного тексту та його педагогічної інтерпретації. Студенти запропонували низку методів для аналізу персонажів, емоційного змісту та підтекстів п'єси: умовні мізансцени, інтерпретаційні завдання, роботу з ключовими цитатами, реконструкцію мотивів. Акцент робився на розвитку

мовленнєвої активності через інтерпретацію та вербалізацію внутрішніх станів персонажів.

Проект 2. Драма як засіб розвитку комунікації через рольові та імпровізаційні методи (Crime Scenario Project).

У другому проєкті студенти зосередилися на process drama, рольовій грі й імпровізації. Вони запропонували моделювання кримінальної ситуації, створення алібі та свідчень, проведення умовного «судового засідання» – рольової взаємодії, яка спонукала до логічного висловлювання та спонтанного мовлення. Проєкт включав використання предметів, візуальних стимулів, коротких імпровізацій та аргументативних діалогів.

Проект 3. Драматизація як форма творчого переосмислення художнього твору (Ibsen Workshop).

Третій проєкт був присвячений художній драмі та її творчій адаптації. Студенти запропонували аналіз персонажів через символічні засоби, створення альтернативних розв'язок, короткі постановочні фрагменти та групові інтерпретації сцен. Акцент робився на поєднанні літературного аналізу та драматизації як методів розвитку критичного мислення та творчості учнів.

Проект 4. Драматичні ігри та діяльнісний підхід у вивченні драматичного тексту (на матеріалі *An Inspector Calls*)

Четвертий проєкт зосереджено на використанні драматичних ігор та інтерактивних видів діяльності в контексті старшої школи. Студенти представили систему з п'яти драматичних активностей (Missing Scene, Script Switch-Up, Who Am I?, Two Truths and a Lie, Debate), пояснили їхню педагогічну цінність і продемонстрували дві з них під час заняття. Особливе місце посіла дебатна діяльність, де учасники формували аргументацію щодо відповідальності персонажів за події п'єси.

2. Систематизація результатів студентських розробок

Узагальнення трьох проєктів показало, що студенти чітко розрізняють кілька основних напрямів роботи з драмою на уроках англійської мови.

1. Типи роботи з драмою

Студенти виділили такі основні групи методів:

- 1) Робота з драматичним текстом: аналіз персонажів; робота з цитатами; реконструкція сцен; інтерпретація мотивів; емоційний аналіз ситуацій.
- 2) Драматичні та імпровізаційні методи: рольові ігри; імпровізація за ситуацією; hot-seating; courtroom role-play; відтворення сцен у скороченому або зміненому форматі.
- 3) Постановочні та перформативні елементи: міні-постановки; альтернативні фінали; сценічні композиції; перформативне читання.
- 4) Драматичні ігри та інтерактивні методи: Two Truths and a Lie (персонажі); Who Am I?; Missing Scene / Rewriting Scene; дебати.
- 5) Мультиmodalьні та візуальні прийоми: використання емоджі, предметів, символів; freeze frames; комбінування вербальних і невербальних засобів.

2. Типові педагогічні цілі та очікувані результати

На основі аналізу проєктів можна виокремити перелік цілей, які студенти вважають найважливішими при використанні драми: розвиток усного мовлення і спонтанності; розширення словникового запасу в контексті ситуації; формування навичок діалогічної взаємодії; розвиток інтерпретаційних і аналітичних умінь; емоційне залучення, емпатія, робота з внутрішніми станами; зниження мовленнєвої тривожності; формування соціальної взаємодії та співпраці в групі; розвиток креативності та сценічної уяви.

Таким чином, очікувані результати охоплюють когнітивну, комунікативну, соціально-емоційну та творчу сфери навчання.

3. Типові завдання і вправи

У студентських розробках найчастіше зустрічалися такі типи діяльності: короткі інтерпретаційні завдання (пояснити настрій, мотив, підтекст); робота з ключовими сценами (переказ, реконструкція, переформулювання); імпровізаційні діалоги; рольові ігри за визначеною ситуацією; моделювання соціальних чи психологічних ситуацій; колективне створення міні-сюжету; постановочні завдання (міні-перформанс, сценічний етюд); комбінування текстових і візуальних засобів; рефлексія після виконання.

4. Компетентності, які розвивають драматичні методи

На основі узагальнення чотирьох проєктів можна виокремити такі групи компетентностей, які, на думку студентів, найефективніше формуються у процесі драматичної діяльності:

1. Мовленнєві компетентності: уміння висловлюватися в спонтанній ситуації; уміння аргументувати й відстоювати позицію; уміння вести діалог у різних соціальних ролях; інтонаційна виразність і ритміка усного мовлення.

2. Інтерпретаційно-аналітичні компетентності: розуміння мотивів персонажів; деталізований аналіз сцени; виявлення підтекстів; робота з літературними доказами.

3. Соціально-комунікативні компетентності: співпраця в групі; уміння домовлятися, реагувати, коригувати позиції; розвиток емпатії та уміння бачити події з позиції іншого.

4. Емоційно-ціннісні компетентності: зниження страху помилок; впевненість у публічному мовленні; емоційна регуляція; особистісне залучення у навчальну ситуацію.

5. Творчі компетентності: креативне мислення; сценічне моделювання ситуацій; створення нових сюжетних варіантів; здатність адаптувати драматичний текст під освітні цілі.

5. Дидактичні акценти

Аналіз підсумкових рефлексій показує, що студенти особливо цінують у драматичній діяльності: можливість “оживити” художній текст і зробити його зрозумілим через дію; високий рівень мотивації та залучення; природне виникнення мовлення під час взаємодії; розвиток критичного й творчого

мислення; зниження страху помилок у безпечній рольовій ситуації; можливість для інтеграції мови, літератури й театральних засобів.

Студенти також підкреслюють, що драма дає змогу «побачити текст зсередини» та створює умови для глибшої інтерпретації, яка не зводиться до репродуктивного аналізу.

Висновки. Усі студентські проекти демонструють розуміння драми як багатовимірного методичного ресурсу, який може бути адаптований як для роботи з художнім текстом, так і для формування комунікативних умінь у ширшому освітньому контексті. Роботи студентів вказують на високу ефективність поєднання текстового аналізу, імпровізації, рольових методів та постановочних технік, оскільки саме така інтегрована модель створює умови для комплексного розвитку мовних, соціальних та творчих компетентностей.

Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення можливостей інтеграції драматичних методів із цифровими інструментами, відеоперформансом, віртуальними симуляціями, онлайн-рольовими іграми. Це відкриття нові шляхи поєднання театральних технік та сучасного мультимедійного навчального середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Івасішина С.В. Шкільна театральна педагогіка як інноваційна модель навчання англійської мови. *Збірник наукових праць Херсонського державного університету. Педагогічні науки*. 2016. Вип. 72(2). С. 25-29.
2. Кириченко С.А., Куряєва Є.Ю. Використання методу драматизації на уроках англійської мови. *Таврійський вісник освіти*. 2015. № 2(1). С. 218-224.
3. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. Київ: Знання-Прес, 2008. 447 с.
4. Gomez, I. D. Using drama to improve oral skills in the ESL classroom. *International School Journal*, 30, 29-37. 2010.
5. Heathcote, D., & Bolton, G. Drama for Learning: Dorothy Heathcote's Mantle of the *Expert Approach to Education*. Portsmouth, NH: Heinemann, 1995. 217 p.
6. Ibragimova D. Sh. Dramatic Play Research in Teaching English Literature. *International journal of science and technology*, 2025, Volume 02, Issue 04. Pp.18–21. doi: 10.70728/tech.v2.i04.005
7. Islam, Md Rafiqul. (2023). Use of Drama to Enhance Speaking Skills of English as a Second Language (ESL) Learners. *Sudurpaschim Spectrum*. 1. 92-106. 10.3126/sudurpaschim.v1i1.63390
8. Luo, S., Ismail, L., Ahmad, N. K. B., & Guo, Q. (2024). Using process drama in EFL education: A systematic literature review. *Heliyon*, 10(11), e31936. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2024.e31936>
9. Lutzker Peter. The Art of Foreign Language Teaching. Improvisation and Drama in Teacher Development and Language Learning. *Narr Francke Attempto Verlag*. 2022. 675 p.
10. Zyoud, Munther. (2010). Using Drama Activities and Techniques to Foster Teaching English as a Foreign Language: a Theoretical Perspective. https://www.researchgate.net/publication/297013590_Using_Drama_Activities_and_Techniques_to_Foster_Teaching_English_as_a_Foreign_Language_a_Theoretical_Perspective